

Janko Jesenský:

Demokrati

(Úryvky)

2

Treba ukázať príklad

Landík len čo prišiel domov a zapálil lampu, už mu niekto zaklopal na oblok. Boli tri hodiny po polnoci, keď je klopanie na oblok, ak človek neočakáva nejakú mladú Máliku, veľmi nepríjemné. Landík bol mravne čistý a dievčenskú návštevu po polnoci, možno, že by si bol i vyprosil. Zaklopanie trhlo ním. Nevedel, kto to môže byť, a váhal, či má otvoriť. Predsa pristúpil k záclonám a odhrnul ich. Dlhšie trvalo, kým rozoznal tvár. Neveril vlastným očiam: v obloku bola tvár Tolkošova.

“Čo zas chce?” hneval sa. “Pred štvrtihodinou som sa s ním rozlúčil a zasa je tu.”

Nahnevane otvoril krídlo obloka a vytrčil hlavu.

– Čo je? – opýtal sa s nevoľou. – Nemôžeš spať?

– Nehnevaj sa, že ta vyrušujem. Malú radu chcem od teba, – zahovoril mäsiar ticho a chytro. – Spomenul si Hanu. Hovoril som ti, že sa mi páči a že by som si ju i za ženu vzal. Mohlo by to byť?

– To sa jej musíš opýtať.

– Ale kde, ako? Nemám skúseností.

– Nevojdeš dnu? Navaríme čaj.

– Nie, ďakujem ti. Už neprší a nechcem ťa unúvať. Porad', tak nakrátko. Ty si čítal všelijaké romány.

Landík otvoril i druhé krídlo obloka a oprel sa o lakte. Radil žartovne. Nezalúbeným je láska vždy komická.

– Daj jej najavo, že sa ti páči. Chodievaj s ňou na prechádzky, do biografu, do záhrady na pivo, na tanec, daj jej kedy-tedy darček, čo ja viem, na šaty, prstienok. Nemusíš ani hovoriť, že sa ti páči. Ona to už vycíti, a ty tiež, či by bola náklonná. To sa ti láska sama vypečie pri svetle očí ako sviečkovica na biftek, keď v sporáku horí. Dostanete chuť. Zažiada sa vám len jesť a jesť – jeden druhého. Preto sa vraví: išli sa zjesť od lásky. No, a dohovoria sa. Nič prostejšieho...

– Nie, nie, – zastavil ho mäsiar. – Rozdiel medzi nami je veľký. Ako som ti vravel. Hana slúži, a ja som z predných mešťanov. Naša rodina je stará. Môj starý otec bol tu richtárom a otec boženikom, ja sám som v predstavenstve. To by veľmi bilo do očí. Všetci by sa smiali. Mne sa to samému vidí smiešnym. Mäsiar a údenár, výborník, potomok vzácnnej famílie Tolkoš sa vodí s kuchárkou!

– Mesaliancia, – zasmial sa doktor uštipačne. – Keď si ju vezmeš, bude pani majstrovou, pani výborničkou, paňou obecného predstaviteľa. Kráľovskí synkovia sa zriekli trónu pre lásku. A trón, to bolo čosi viac ako údenárstvo. Zriekni sa i ty svojho honoru. Tam sme, kde sme boli pred polhodinou. A Rovnosť nič?

s nevoľou

– bosszúsan, méltatlankodva

zahovoriť

– vmiről másra tereli a beszédet

unúvať

– terhel, zaklat, alkalmatlan-kodik

biograf (zastar.)

= kino

byť náklonný komu

– rokonszenvez vkivel, vonzó-dik vkíhez

sviečkovica

– vesepecsenye, bélszín

nič prostejšieho

– semmi sem egyszerűbb

prední mešťania

– kiváló, előkelő, vezető polgárok

boženík (zastar.)

– községi ill. városi tanácsos

predstavenstvo

– előjáróság, vezetőség

to by bilo do očí

– az szemet szúrna, szembe-ötli volna

vodiť sa s kým

– kíséretet vkit, karantogva megy vkivel

výborník (hovor.)

– bizottsági, választmányi tag

mesaliancia (franc.)

= nerovné manželstvo (príslušníka šľachty s osobou nešľachtického pôvodu)

uštipačne

– gúnyolódva, csipkelődve

obecný predstaviteľ

– közösséget képviselő személy

honor (lat. iron.)

– fontosság, jelentőség, méltóság